

158 §

Ylä-Savon yhteinen edunvalvonta

Asnro

D/254/00.04.01/2026

Kunnanhallitus

Valmistelija(t): kunnanjohtaja Mika Suomalainen, mika.suomalainen@vierema.fi, 040 747 0910

Ylä-Savon kunnat ovat valmistautumassa tulevaan vaalivuoteen 2027 yhteisillä hallitusohjelmatavoitteilla. Kevään 2026 aikana on pidetty yhdessä kuntien, elinkeinoelämän ja oppilaitosten kanssa työpaja, jonka pohjalta kuntajohtajien tulevaisuustyöryhmä on valmistellut tavoiteohjelman. Ohjelman runkoa käsiteltiin myös YSAOn Yhdessä-verkoston kumppanuuspöydässä toukokuussa. Kuntajohtajien esitys viimeisteltiin 12.6.2026 kokouksessa työpajojen ja palautteiden pohjalta. Lisäksi tavoitteissa on huomioitu Pohjois-Savon liiton maakunnalliset hallitusohjelmatavoitteet, joita kunnissa myös tuetaan.

"Hallitusohjelmatavoitteiden teemaksi on nostettu "YLÄ-SAVO - KÄTKÖSTÄ KÄRKEEN" ja tavoitteet kiteytyvät kolmeen kasvuteemaan:

1. Kasvu syntyy ihmisistä
2. Kasvu syntyy luonnonvaroista
3. Kasvu syntyy markkinoille menosta

Teemakohtaiset tavoitteet ovat:

Kasvu syntyy ihmisistä teemassa Ylä-Savo tavoittelee:

- Itä- ja Pohjois-Suomen korkeakoulujen yhteistyötä alueen yritysten kanssa DI- ja tekniikan koulutuspolkujen luomiseksi Ylä-Savoon, sekä kohdennettua valtion rahoitusta alueellisiin ohjelmiin.
- Alueen ammatillisten oppilaitosten toimintaedellytysten kehittämistä erityisesti huoltovarmuuskriittisillä aloilla.
- Joustavia työperäisen maahanmuuton käytäntöjä ja alueellista päätäntävaltaa - Ylä-Savo ilmoittautuu kansalliseksi kokeilualueeksi.
- Julkisen TRL 4-7 -rahoituksen vahvistamista - teknologioiden kehittämiseksi innovaatioista valmiiksi ratkaisuiksi.

Kasvu syntyy luonnonvaroista - teemassa Ylä-Savo tavoittelee:

- Alueen elintarvikeklusterin alkutuotannon kannattavuuden parantamista - Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) -rahoituksen ja huoltovarmuusstrategian on tunnistettava Ylä-Savon kansallisesti merkittävä rooli maidon- ja lihantuotannossa. Kannattavuuden varassa voidaan rakentaa kestävästi myös ruokavientiä.
- Puhtaan siirtymän investointien aktiivista edistämistä - Ylä-Savossa on merkittävä potentiaali tuuli- ja aurinkovoiman rakentamisessa sekä puhdasta energiaa hyödyntävien investointien vauhdittamisessa.
- Riittäviä panostuksia luontomatkailun perusinfraan ja reitteihin - kansallispuistot ja retkeilyalueet ovat kansainvälisen elämysliiketoiminnan kasvualusta.
- Biokaasun käytön lisäämistä ja markkinoita luovaa regulaatiota - kotimainen biokaasu vahvistaa huoltovarmuutta, omavaraisuutta ja pitää energiaeurot kotimaassa.
- Kestävää metsäpolitiikkaa - metsien kestävä käyttö mahdollisuus on tärkeää kotimaisen metsäteollisuuden kilpailukyvyllä sekä haja-asutusalueiden työllisyydelle.

Kasvu syntyy markkinoille menosta - teemassa Ylä-Savo tavoittelee:

- Iisalmi-Ylivieska-radon perusparannusta, välityskyvyn parantamista sekä kaluston uusimista - päätetään tarvittavasta rahoituksesta siten, että kohtauspaikat ja raidetekniikka voidaan ajantasaistaa sekä toteuttaa jatkokehityksen suunnittelu. Näin kahden TEN-T-käytävän yhdistävän poikittaisradan potentiaali saadaan täysimääräisesti alueen elinkeinoelämän - ja sotilaallisen liikkuvuuden - käyttöön. Kiskobussiliikenteen käynnistäminen modernilla kalustolla tulee käynnistää.
- Savon radan nopeuttaminen, välityskyvyn parantaminen ja kaksiraiteisuuden suunnittelun edistäminen - Savon radan asema Iä-Suomen merkittävänä kuljetusväylänä tulee huomioida hallituksen rahoituspäätöksissä.
- VT5 Siilinjärvi-Iisalmi-Kajaani-osuuden suunnittelun käynnistämistä ja ohituskaistojen rahoitusta osana itäisen Suomen maakuntien yhteistä VT5-kokonaisuutta. Valtaväylästä saadaan täysi ilo ja kannattavuus irti vain, jos se on kunnossa koko matkaltaan.
- o Rahoituksen edistäminen:
 - i Valkeinen - Taipale (Nerkoon kohta)
 - o Suunnittelukohteeksi saaminen:
 - i Siilinjärvi - Alapitkä,
 - ii Soinlahti - Sukeva (erityisesti Linnanportin liittymä).
- Alemman asteen tieverkon kunnostusmäärärahojen tason nostoa. Biopohjaisen energian sekä metsäteollisuuden raaka-aineiden sekä maataloustuotteiden kuljetukset sekä sotilaallinen liikkuvuus vaativat toimivaa alempaa tieverkkoa.

Ylä-Savossa yhdistyy globaali huipputeknologia ja korkean lisäarvon vienti harvaan asutun Suomen luonnonläheisyyteen. Molemmista voi syntyä uutta kasvua - ja Ylä-Savossa veroeurolla on poikkeuksellisen suuri vipuvaikutus. Tiukkoina aikoina panokset on suunnattava oikein. Ylä-Savossa investointi saadaan kannattamaan - todistetusti."

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hyväksyä Ylä-Savon yhteiset edunvalvonnan tavoitteet.

Päätös

Kunnanhallitus päätti esityksen mukaisesti.

Liitteet

Ylä-Savo_Kätköstä_Kärkeen

Oikaisuvaatimusohje otteelle

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Vieremän kunnan kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Vieremän kunnan kirjaamosta.

Oikaisuvaatimus- viranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Vieremän kunnanhallitus

Kirjaamon yhteystiedot:

Postiosoite: Myllyjärventie 1, 74200 Vieremä

Käyntiosoite: Myllyjärventie 1, 74200 Vieremä

Sähköpostiosoite: viereman.kunta@vierema.fi

Puhelinnumero: 0400 370 160

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 8.00 - 15.00.

Tarkastettu pöytäkirja on ollut nähtävänä kunnan verkkosivuilla 8.9.2026 alkaen

Tiedoksianto

Asianosaiset:

☒ Annettu tiedoksi sähköisesti

Päivämäärä 8.9.2026
Vastaanottajat

YLÄ-SAVO — KÄTKÖSTÄ KÄRKEEN

Ylä-Savo on harvinainen yhdistelmä harvaan asutun Suomen haasteita, mutta samanaikaisesti maailmanluokan vientiteollisuutta. Se osoittaa, että vaikeatkaan lähtökohdat eivät estä menestystä — kunhan tehdään oikeita asioita.

Kun Suomi etsii kasvureseptiään, katse kannattaa kääntää Ylä-Savoon: fiksit investoinnit tänne kiihdyttävät taloutta niin alueella kuin koko itäisessä ja pohjoisessa Suomessa.

Ylä-Savo tiiviisti

Ylä-Savo on kahdeksan kunnan (**Iisalmi, Kiuruvesi, Lapinlahti, Sonkajärvi, Vieremä, Pielavesi, Keitele ja Rautavaara**) ja noin 55 000 asukkaan alue, jonka keskus on Iisalmi. Alueen yritystoiminta on sen kokoon nähden hämmästyttävän vahvaa ja kansainvälistä. Ylä-Savossa toimivat muiden muassa globaalisti johtava metsäkonevalmistaja **Ponsse** (liikevaihto 750 M€, vientiä 77 % liikevaihdosta), maanalaisten kaivosten ja tunneliteknologian suunnannäyttäjä **Normet** (konsernin liikevaihto 482 M€, toimipisteitä yli 50 maassa), **Olvi** jonka markkinaosuus on Suomen kaikesta oluesta noin puolet, Suomen suurimpiin puunjalostajiin kuuluva, yli 90% tuotannostaan vientiin suuntaava **Keitele Group**, ammattilaisäänentoiston maailmanluokan brändi **Genelec**, Pohjoismaiden suurin ambulanssivalmistaja **Profile Vehicles** sekä Suomen suurin juustola Lapinlahdella **Valion** tehtailla. Maatalous on merkittävä elinkeino ja alueen metsävarat palvelevat koko Suomea. Vihreää siirtymää edistävät alueen biokaasuhankkeet sekä uusiutuvan energian lisääntyvä tuotanto. Lisäksi Rautavaaralla sijaitseva Tiilikjärven kansallispuisto tarjoaa edellytykset luonnosta nauttimiselle.

Kolme kasvun lähde — kaikki Ylä-Savossa

KASVU SYNTYY IHMISSISTÄ

Ylä-Savon veturiyritysten kasvun suurin yksittäinen pullonkaula on osaavan työvoiman saatavuus. Ratkaisu on alueellisen saavutettavuuden ja työelämäyhteyden vahvistaminen — ja samalla työperäisen maahanmuuton käytäntöjen sujuvoittaminen. Ylä-Savo on mitä luontevin koealue uusiin käytäntöihin, sillä siellä yhdistyy niin työvoiman kysyntä, edullinen asuntokanta sekä luontevat yritysytteudet. Onnistuneet kokeilut voidaan skaalata muualle Suomeen.

TKI-panostusten suuntaamisessa on tunnistettava teollisuuden veturiyritysten ja niiden alueellisen pk-alihankintaverkoston merkitys. Nämä ekosysteemit tuottavat kasvua siinä missä startupitkin — mutta usein pienemmällä riskillä koska markkinat ovat jo olemassa.

Ylä-Savo tavoittelee:

- **Itä- ja Pohjois-Suomen korkeakoulujen yhteistyötä** alueen yritysten kanssa DI- ja tekniikan koulutuspolkujen luomiseksi Ylä-Savoon, sekä kohdennettua valtion rahoitusta alueellisiin ohjelmiin.
- **Alueen ammatillisten oppilaitosten toimintaedellytysten kehittämistä** erityisesti huoltovarmuuskriittisillä aloilla.

- **Joustavia työperäisen maahanmuuton käytäntöjä ja alueellista päätäntävaltaa** — Ylä-Savo ilmoittautuu kansalliseksi kokeilualueeksi.
- **Julkisen TRL 4–7 -rahoituksen vahvistamista** — teknologioiden kehittämiseksi innovaatioista valmiiksi ratkaisuiksi.

KASVU SYNTYY LUONNONVAROISTA

Ylä-Savon alkutuotanto ja luonnonvarat — maidon- ja lihantuotanto, puuvarat sekä puhdas luonto— ovat yhtä aikaa elinkeino, huoltovarmuustekijä ja uuden elinvoiman kasvualusta. Lapinlahden Valion tehdas vastaanottaa neljänneksen Valion raakamaidosta ja sen ympärille rakentuu kansallisesti merkittävä maidon- ja lihantuotannon keskittymä. Parhaillaan tehtävä yli 60 miljoonan euron investointi kertoo, että yksityinen pääoma uskoo alueen tulevaisuuteen — kunhan maatilojen kannattavuus turvataan.

Metsä- ja biotalouspohjaisen teknologian kehittämisessä Ylä-Savo on koko maan kannalta keskeinen näyttämö: koneet, niiden käyttäjät, raaka-aine ja jalostava teollisuus ovat alueella käden ulottuvilla. Laajat luontoalueet kuten Pielaveden vesistöalueet sekä Tiilikjärven kansallispuisto luovat erityisesti pienemmille kunnille skaalautuvan — eikä muualle siirrettävissä olevan — työvoimavaltaisen matkailuelinkeinon kasvumahdollisuuden.

Ylä-Savo tavoittelee:

- **Alueen elintarvikeklusterin alkutuotannon kannattavuuden parantamista** — YMP-rahoituksen ja huoltovarmuusstrategian on tunnistettava Ylä-Savon kansallisesti merkittävä rooli maidon- ja lihantuotannossa. Kannattavuuden varassa voidaan rakentaa kestävästi myös ruokavientiä.
- **Puhtaan siirtymän investointien aktiivista edistämistä** – Ylä-Savossa on merkittävä potentiaali tuuli- ja aurinkovoiman rakentamisessa sekä puhdasta energiaa hyödyntävien investointien vauhdittamisessa.
- **Riittäviä panostuksia luontomatkailun perusinfraan ja reitteihin** — kansallispuistot ja retkeilyalueet ovat kansainvälisen elämysliiketoiminnan kasvualusta.
- **Biokaasun käytön lisäämistä ja markkinoita luovaa regulaatiota** – kotimainen biokaasu vahvistaa huoltovarmuutta, omavaraisuutta ja pitää energiaeurot kotimaassa
- **Kestävää metsäpolitiikkaa** – metsien kestävä käytön mahdollisuus on tärkeää kotimaisen metsäteollisuuden kilpailukyvyllä sekä haja-asutusalueiden työllisyydelle.

KASVU SYNTYY MARKKINOILLE MENOSTA

Hyvääkään tuote ei kasvata kakkua, ellei se liiku. Siksi logistiset yhteydet ovat ensiarvoisen tärkeitä. Alueella risteää kaksi merkittävää kuljetuskäytävää. **Iisalmi–Ylivieska-rata** yhdistää kaksi TEN-T-käytävää. Rata on yksiraiteinen, välityskyvyltään rajallinen eikä sen perusparannukseen ole osoitettu rahoitusta — juuri nämä seuraavat askeleet nostaisivat radan vientiteollisuuden tarpeita vastaavaksi.

Valtatie 5 on itäisen Suomen ainoa yhtenäinen pohjois–etelä–päätieyhteys Lusista Sodankylään. Se kulkee kuuden maakunnan (Päijät-Häme, Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa, Lappi) halki ja on tärkeä koko Itä-Suomelle. Sitä pitkin kulkevat niin vientiteollisuuden raskas liikenne, puukuljetukset, elintarvikkeet kauppoihin kuin turvallisuuden ammattilaisten tarvitsema kalusto.

Ylä-Savo tavoittelee:

- 1) **Iisalmi–Ylivieska-radon perusparannusta, välityskyvyn parantamista sekä kaluston uusimista** — päätetään tarvittavasta rahoituksesta siten, että kohtaushaarat ja raidetekniikka voidaan ajantasaistaa sekä toteuttaa jatkokehityksen suunnittelu. Näin kahden TEN-T-käytävän yhdistävän poikittaisradan potentiaali saadaan täysimääräisesti alueen elinkeinoelämän – ja sotilaallisen liikkuvuuden - käyttöön. Kiskobussiliikenteen käynnistäminen modernilla kalustolla tulee käynnistää.
- 2) **Savon radan nopeuttaminen, välityskyvyn parantaminen ja kaksiraiteisuuden suunnittelun edistäminen** - Savon radan asema Itä-Suomen merkittävänä kuljetusväylänä tulee huomioida hallituksen rahoituspäätöksissä.
- 3) **VT5 Siilinjärvi- Iisalmi–Kajaani -osuuden suunnittelun käynnistämistä ja ohituskaistojen rahoitusta** osana itäisen Suomen maakuntien yhteistä VT5-kokonaisuutta. Valtaväylästä saadaan täysi ilo ja kannattavuus irti vain, jos se on kunnossa koko matkaltaan.
 - a Rahoituksen edistäminen
 - i Valkeinen – Taipale (Nerkoon kohta)
 - b Suunnittelukohteeksi saaminen
 - i Siilinjärvi – Alapitkä
 - ii Soinlahti – Sukeva, erityisesti Linnaportin liittymä
- 4) **Alemman asteen tieverkon kunnostusmäärärahojen tason nostoa.** Biopohjaisen energian sekä metsäteollisuuden raaka-aineiden sekä maataloustuotteiden kuljetukset sekä sotilaallinen liikkuvuus vaativat toimivaa alemmaa tieverkkoa.

Ylä-Savossa yhdistyy globaali huipputeknologia ja korkean lisäarvon vienti harvaan asutun Suomen luonnonläheisyyteen. Molemmista voi syntyä uutta kasvua — ja Ylä-Savossa veroeurolla on poikkeuksellisen suuri vipuvaikutus.

Tiukkoina aikoina panokset on suunnattava oikein. Ylä-Savossa investointi saadaan kannattamaan — todistetusti.